

vrijbilletten) te gering zijn, vooral voor lange-afstanden-plattlandici; 2°. dat er echter niets aan te doen is, omdat het Z. en O.-fonds deze regeling getroffen heeft volgens de wenschen van het bestuur der spoorwegartsen, dat reeds in April 1919 per circulaire zijn leden geraadpleegd had en geen bezwaren had ontvangen.

Door verschillende zaken niet in onderling verband met elkaar te beschouwen, is deze voorstelling van zaken eenigszins onjuist.

Nog daargelaten het feit, dat ik meen te moeten betwisten de bedoeling van het bestuur, dat vóór de algemeene vergadering over dit vraagstuk van gedachten zou worden gewisseld, zijn de H. S. M.-artsen de dupe van de historie geworden, omdat tot op den dag van de algemeene vergadering het bestuur heeft nagelaten aan de leden mededeeling te doen, dat zijn voorstellen door het Z. en O.-fonds voor onaannemelijk verklaard waren, tenzij die beslissing eerst de laatste dagen vóór de algemeene vergadering is gevallen. Die voorstellen kwamen in hoofdzaak neer op f 3.— resp. f 1.50 n.l. volwassenen en kinderen plus 5 vrijkaarten plus persoonlijk vrijbillet.

Had het bestuur van die weigering mededeeling gedaan onder toevoeging, dat slechts genoegen genomen kon worden met 5 vrijkaarten of persoonlijk vrijbillet, dan hadden zeker een groot deel der H. S. M.-artsen, vooral van het platteland, daartegen hun bezwaren geopperd. Nu was daarvoor geen reden; terwijl toch mocht worden aangenomen, dat de H. S. M. en de S. S. voor hun artsen een gelijke belooning zouden bedingen (iets wat later uit een gesprek met den heer KALFF duidelijk gebleken is), meenden de H. S. M.-artsen in de aanvulling van 5 vrijbilletten plus persoonlijke vrijkaart een poging van het bestuur te moeten zien om een zij het dan ook geringe tegemoetkoming te erlangen in de betrekkelijk minder goede positie, waarin verschillende H. S. M.-artsen kwamen. Daar was iets voor te zeggen, wat niet wegneemt, dat het de groote vraag is, of die vrijbilletten van huis uit ooit als belooning zijn beschouwd.

Daar komt bovendien dit bij, dat de H. S. M.-artsen eerst na de vergadering de gelegenheid kregen kennis te nemen van allerlei reglementen en aanwijzingen (ook na 1 Januari), waaruit eerst duidelijk bleek, hoeveel meer werk zij moeten doen (zoowel administratief, als op zuiver geneeskundig gebied) voor geringere belooning. Had het bestuur der spoorweg-artsen van begin af aan meer overleg gepleegd met de C. O., die ongetwijfeld de zaak beter van alle kanten (ook ten aanzien van de eigenaardige administratieve verplichtingen) had bekeken, dan was de uitslag zeker heel wat beter geweest. Dan waren ook vrij zeker afdelingsziekenfondsen, die nog in de kinderschoenen staan, niet in het gedrang gekomen.

Het lijkt mij dan ook dringend noodzakelijk, dat de vereeniging van spoorweg-artsen van nu af aan nauwere aansluiting zoekt bij de Ned. maatschappij tot bevordering der geneeskunst. Eerst dan kan verwacht worden, dat, indien de billijkheid daarvan kan worden aangetoond, binnen afzienbaren tijd betere arbeidsvoorwaarden kunnen worden bedongen. Nu zijn velen ontstemd, ook al hebben dan ten slotte de 20 artsen, die aanvankelijk geweigerd hadden¹⁾, het kontrakt geteekend na 1 Januari. Het Z. en O.-fonds van de spoorwegmaatschappijen is er geen met philanthropisch karakter, doch een instituut van maatschappelijke voorzorg en daarmede dient ten aanzien van de belooning der artsen zeker niet in de allerlaatste plaats rekening gehouden te worden.

Voorst, 20 Januari 1920.

A. VAN ZANTEN.

DE ZAAK ZIEGELER-VISSER.

Blijvend bij de zaak, zal de heer ZIEGELER het volgende niet ontkennen:

Hij fungeerde als eenige militaire arts in de keuringscommissie, en heeft als zoodanig een aanklacht tegen mij ingediend, of doen instellen door eenig commissielid, op grond van

¹⁾ Wat mij zelf betreft: ik heb het kontrakt geteekend; na een gesprek ten bureele van den heer KALFF leek mij dit tegenover de spoorwegmaatschappij niet meer dan billijk.

valsche of lichtvaardige verklaring. Dit is geschied zonder eenige informatie naar den zieke, of naar de gronden der verklaring, bij mij als behandelend arts; zelfs zonder kennisgeving, De heer ZIEGELER heeft het proces-verbaal der aanklacht onteekend, en deze gehandhaafd na een pertinente vraag van den rechter-commissaris. Hij heeft arbitrage door een afdeulingsraad geweigerd. Hij kende mijn voornemen tot publicatie in ons *Tijdschrift*, tenzij verontschuldgingen werden aangeboden. Deze publicatie heeft hij begunstigd door een tartend schrijven (waarin uitdrukkingen als: „schijn van lafhartigheid”; „het kakelen van een kip, welke niet tot het leggen van het ei kan komen”).

Aangezien mijn eenig verlangen was en is: schriftelijke verontschuldging van den heer ZIEGELER wegens overijld en incollegiaal handelen, meen ik bescheiden genoeg te zijn.

Aan den heer ZIEGELER te bewijzen, dat hij voldoende bezadigd en collegiaal is geweest.

Nijehorne (Fr.), 26 Januari 1920.

M. J. VISSER.

DE STRIJD TEGEN DE SUIKERZIEKTE.

De slotsommen van collega HOOGSLAG in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* onderschrijf ik geheel. Ik zou hem echter één vraag willen doen. Heeft hij nooit de noodzakelijkheid gevoeld de urine-onderzoekingen door bloedsuikerbepalingen te vullen? Er zijn immers gevallen van diabetes zonder glucosurie doch met duidelijke hyperglykaemie (zie bijv. DE LANGEN in de *Geneeskundige Bladen* van 1915). Ik zag een patiënt, wiens urine na vier dagen hongerlijden zonder suiker was (een vrij zwaar geval). Na de eerste 5 gram suiker scheidde hij 22 gram suiker af. Het bleek toen, dat er nog vrij sterke hyperglykaemie was. Dit heeft mij geleerd de patiënten te laten hongerlijden, totdat de hyperglykaemie gedaald is; gewoonlijk klopt dit met het oogenblik, waarop de urine zonder suiker wordt, doch niet altijd. Ik geloof, dat een aanvulling in deze richting (de techniek is immers betrekkelijk eenvoudig) wel aan te bevelen is.

's-Gravenhage, 26 Januari 1920.

J. KOOPMAN.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

DAVOS. — Joodsch sanatorium. De Hilfsverein für jüdische Lungenkranke in Zwitserland, die in 1916 met 11 leden werd opgericht, is er reeds in geslaagd, te Davos een paar gebouwen met omgeving aan te koopen voor 575000 francs en die in te richten tot sanatorium. Den 16den Juni is deze stichting, „Etania” genaamd, ingewijd en na drie maanden werden er reeds 50 patiënten verpleegd. Ook minder bemiddelden worden er, voor zoover de middelen het toelaten, gaarne opgenomen. Wij meenden dat deze mededeeling van belang kon zijn voor collega's, die Joodsche patiënten naar Davos zouden willen zenden, doch bij hen bezwaren ontmoeten wegens het gemis aan ritueele verpleging. Secretaris der vereeniging is de heer A. J. ROM, Stockerstrasse 62, Zürich.

MÜNCHEN. — Salvarsan-Ersatz. In plaats van salvarsaan heeft men te München een mengsel van schuurzand, fijn keukenzout en krijtslib aan den man gebracht. Het zal wel geen therapia magna hebben verricht ((*Münch. med. Wochenschr.*).

— Ziekenoppassers, die hun waardigheid kennen. De ziekenoppassers der universiteitskliniek achten het beneden hun waardigheid, kinderen uit hun bed op den brancard te tillen, die hen naar de operatiekamer moet brengen, en vinden, dat daarvoor afzonderlijk personeel moet worden gebezigd. Het ministerie voor sociale